

رهیافت من | سیستم کنترل داخلی: الزامات بورسی و شکاف دانشی

شماره ۱۰ تاریخ ۱۵ آذر ماه ۱۴۰۳

محمد علی باقرپور ولاشانی

هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد

رئیس هیات مدیره شرکت رهیافت و راهبرد نواندیشان پویا (ره‌نو)

ضمن تسلیت شهادت حضرت فاطمه زهرا (س)، لازم به ذکر است که در نوشتارهای قبلی (رهیافت من: شماره های ۵ الی ۹) مطالبی در خصوص فرایند های کسب و کار بیان گردید. نوشتارهای حاضر و آتی، به ارائه مطالب مرتبط با سیستم کنترل داخلی اختصاص خواهد یافت. قبل از ورود به بحث اصلی، تاکید می گردد که مستند سازی مناسب و کامل فرایند ها، پیش نیازی ضروری و اساسی برای طراحی و استقرار سیستم کنترل داخلی کارا و اثربخش می باشد. در ایران، طبق الزامات سازمان بورس اوراق بهادار، از جمله "دستورالعمل کنترل های داخلی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرا بورس ایران (۱۳۹۱)" و "دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار (۱۴۰۱)" شرکت ها و بطور خاص هیات مدیره موظف به طراحی، استقرار و بکارگیری یک سیستم کنترل داخلی اثربخش و همچنین، انجام ارزیابی، نظارت و گزارشگری در خصوص آن می باشند. طبق الزامات مذکور انتظار می رود که اعضای هیات مدیره، مدیران عامل، سایر مدیران ارشد و میانی، اعضای کمیته های هیات مدیره از جمله ریسک، حسابرسی، انتصابات و جبران خدمات، حسابرسان داخلی و مستقل از دانش لازم و کافی در خصوص موارد مذکور، شرایط و نحوه ی اجرائی نمودن اثربخش آنها متناسب با وظایف و مسئولیت های خود برخوردار باشند. شواهد تجربی در این زمینه، حاکی از وجود پدیده "شکاف دانشی"^۱ در برخی از شرکت ها می باشد. شکاف دانشی را می توان به عنوان تفاوت بین دانش موجود افراد و آنچه برای انجام وظایفشان لازم دارند تعریف نمود. به عبارت ساده تر، تفاوت بین دانسته ها و آنچه باید افراد بدانند می باشد که در این حالت آنها نمی دانند وظایف و مسئولیت های خود را به چه شکلی باید انجام دهند. وجود پدیده مذکور باعث شده که در برخی از شرکت ها، الزامات فوق بطور کامل و اثربخش اجرائی نشوند. انتظار می رود نه تنها شرکت ها بلکه سازمان بورس به عنوان متولی اصلی الزامات، اقدامات لازم جهت اجرائی نمودن کامل آنها را انجام دهند.

¹ Knowledge gap